

Prof.dr. F. van Knapen

Institute for Risk Assessment Sciences (IRAS)
Hoofd Divisie Veterinaire Volksgezondheid (VPH)
Universiteit Utrecht
Postbus 80175 / 3508 TD Utrecht
Bezoekadres: Yalelaan 2 / 3584 CM Utrecht
Tel. 030-253-5367 / 5323
Fax. 030-253-2365
E-mail: f.vanknapen@uu.nl
Website: www.iras.uu.nl en/of www.vet.uu.nl

Algemene opmerkingen

De beleidsnota invasieve exoten van de minister van LNV geeft een goed beeld van de problematiek en is weloverwogen waar het gaat om preventie, bestrijding of beheersing. Een goed signaleringssysteem is belangrijker dan koffiedik kijken over welke volgende invasie ons te wachten staat. Invasieve exoten kunnen ook via onze buurlanden binnenkomen zonder direct door de mens te worden getransporteerd. Voorbeelden zijn muskusratten en wasbeerhonden. De definitie die nu gehanteerd wordt zou hieraan moeten worden aangepast. In de nota wordt zelfs gesproken over micro-organismen, waarmee waarschijnlijk ziekteverwekkers wordt bedoeld. Voor zover daar nog geen regelgeving voor bestaat voorziet het "emerging zoonosen" project van LNV en VWA in de inventarisatie en het aangeven van kennisleemtes inclusief een vroege signalering. De jaarlijks terugkerende griep epidemie zou theoretisch onder deze nota vallen. De nota zou zich kunnen beperken tot verspreiding van hogere diersoorten en planten die al dan niet opzettelijk verspreid worden in Nederland.

Volksgezondheidsaspecten

Het is te voorzien dat arthropoden (muggen, vliegen, luizen, teken, etcetera) via versleping met goederen of meeliften met personenvervoer in vliegtuigen/schepen met enige regelmaat voor risico's van ziekteoverdracht naar mens/dier zullen zorgen. Dat is al gebeurd (bv. Malaria gevallen rondom Schiphol) en zal blijven gebeuren. Doorgaans zullen reeds besmette arthropoden maar betrekkelijk weinig kans krijgen om mens/dier in Nederland te infecteren. De ziekteverwekkers die ze meebrengen (zoals knokkelkoorts, malaria, en dierziekten) hebben evenzeer weer arthropoden in Nederland nodig om zich te kunnen verspreiden. Goede en tijdige signalering is geboden plus verstand van inheemse arthropoden die zélf wellicht voor verdere verspreiding zouden kunnen zorgen (voorbeeld West Nile Virus hebben we nog niet in Nederland, maar wel de betrokken muggensoort!) Uitheemse soorten afkomstig uit warme landen kunnen zich hier uitsluitend handhaven in kassen (tjgermug) of in huizen (Rhipicephalus teken). Er is dan sprake van gezondheidsrisico's op beperkte schaal.

Bedroevend is het gesteld met voldoende kennis op het terrein van arthropoden en de relatie tot gezondheidsrisico's voor mens en dier. Een zeer beperkt aantal deskundigen in Nederland verricht onderzoek en onderwijs op dit terrein. Als er sprake is van een explosie, zoals "bluetongue" ziekte bij schapen moet in allerijl deskundigheid uit het buitenland worden ingehuurd.

Bij uitzondering zouden hogere diersoorten (zoogdieren) moeten worden bestreden om de ernstige ziekteverwekkers die ze bij zich dragen geen kans te geven. Voorbeelden zijn de wasbeer en de wasbeerhond met spoelwormen, die overigens door de Raad voor Dieraangelegenheden al bestempeld zijn als ongeschikt voor huisdier om genoemde reden.

Tenslotte: er zijn in Nederland meer mensen in het ziekenhuis terecht gekomen door preventieve maatregelen tegen verspreiding van exoten (het gassen van containers) dan dat daar aantoonbaar gezondheidsrisico's mee werden voorkomen. De relativerende opmerking in de nota dat het middel niet erger moet zijn dan de kwaal kan niet genoeg worden benadrukt.